ken, want het zijn de kinderen van den kunstenaar, die hij hierin afgebeeld heeft. En onderwerp en behandeling zijn hier wel zeer verwant.... Zoowel deze lachende, goedsmoedsche kinderen — burgertjes van Kokanje — als de frissche, luchtige behandelingswijze zijn geheel Edgar Bundy zelve. Er spreekt het optimisme en de levensblijheid uit dit werk, die dezen kunstenaar in hooge mate eigen zijn.

Er is veel dat op den oorlog betrekking heeft. Als ik er niet in de eerste plaats van gesproken heb is dat omdat een goed portret van Sargent of Orpen in mijn herinnering al die oorlogsschilderijen naar den achtergrond dringt. Er is o.a. een enorm schilderij van Olivier, waarop de ontmoeting van Koning George met Koning Albert, beiden met gevolg, ergens in België afgebeeld is, een werk, niet zonder knapheid en handigheid, met een faciel schildertalent in elkaar gezet, maar dat, al is het om zijn inhoud een brandpunt van attractie, toch weinig meer dan een dokumenteele waarde heeft.

Wat zijn artistieke beteekenis aangaat verdient een schilderij van John Lavery: „Wounded soldiers London Hospital 1915" zeker meer de aandacht. Het geheel is wat „matter of fact": een werk van realistische observatie, min of meer schilderkundig geadapteerd. In het tafereel van den voorgrond echter, eene verpleegster haar diensten verleenend aan een gewonden soldaat, is vooral de expressie en vlotte behandeling te prijzen. Dit mist zijn werking op den toeschouwer niet.

Een dergelijk stuk, dat om zijn zuivere waarneming, gesteund door groote technische kwaliteiten, hier genoemd moet worden, is Elwell's „Refugees-in my studio" (bl. 249). Elke figuur op dit doek, de vrouw en kinderen bij het raam, het meisje op het bed, de oude man bij den kachel, zijn met een zeer genegen hand en toegewijde aandacht op het doek gebracht. Het is een levend stuk, waarin het menschelijk gevoel en de schildershartstocht van den kunstenaar zich vereenigd hebben om iets, in zijn soort, heel goeds tot stand te brengen.

Er zijn voorts de noodig bajonet- en cavalerie-charges in den gebruikelijken atelier-trant. Niet zonder leven en inderdaad een zekere impressie van den wilden roes, van de machtige, destruktieve passies, van de bedwelmende en meesleepende woestheid van den oorlog te zien gevend, scheen mij Wollen's „Landrecies 25 August 1914". Ook Charlton heeft in zijn „Fransche artillerie de Aisne overtrekkend", in die paarden worstelend met hun last of opgeschrikt door het daverend oorlogsrumoer, iets van de kracht en energie, van het brandend leven, de wanhoop en de gespannenheid aller organen neergelegd, die zulk een situatie moeten eigen zijn.

Ook de oorlog ter zee heeft veel schilders.... geïnspireerd. De inspiratie is echter niet altijd groot genoeg geweest om iets moois voor den dag te brengen. Het gevecht bij de Falklandseilanden, het zinken van de Blücher, de strijd van de Carmania met de Kaap Trafalgar nabij Trinidad, deze en andere evenementen uit de ongeëvenaarde worsteling, die nu reeds bijna een jaar lang de krachten van Europa uitput, zijn hier met meer of minder succes op het doek gebracht. In aesthetischen zin valt er over het algemeen weinig aan te bewonderen; Dreadnoughts en andere moderne oorlogsmonsters zijn al even leelijk in afbeelding als in werkelijkheid. Het overheerschend-mechanische, het dom-brutale, het arrogant-materialistische van zoo'n ding en de schoonheid, wier essence geestelijk en onvatbaar is, verdragen elkaar maar slecht. Noch Wyllie, noch Norman Wilkinson, twee van de meest bekende zeeschilders hier, hebben er iets boeiends, noch minder iets moois van weten te maken. Alleen trof mij onder de waterverf-schilderijen een doek van Charles Dixon, die er werkelijk in geslaagd is, eene — ook uit schoonheids-